

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้เวลาในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ หน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนักแผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลทั่วไป กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์คือเพื่อศึกษาเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านบริการพยาบาล ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ ของพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก แผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลทั่วไป กรุงเทพมหานคร และศึกษาเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานของพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก แผนกอายุรกรรม ด้านบริการพยาบาล ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ จำแนกตามสังกัด ช่วงเวลาปฏิบัติงานและประสบการณ์การทำงานของผู้ปฏิบัติงานในเวรนั้น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก แผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลของทั่วไป กรุงเทพมหานคร ที่มีจำนวนเตียงตั้งแต่ 700 เตียงขึ้นไป จำนวน 150 เเวร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้น (Multi-stage sampling) จากประชากรที่สังกัดในโรงพยาบาลของรัฐบาลที่แยกเป็น 5 สังกัด โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายได้สังกัดละ 1 โรงพยาบาล แล้วสุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละสังกัด ได้สังกัดละ 30 เเวร แบ่งเป็นเวรเช้า 10 เเวร เเวรบ่าย 10 เเวร และเวรดึก 10 เเวร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานของโรงพยาบาล โดยจัดทำเป็นแบบรายการตารางเวลาของแต่ละหมวดรายการแยกเป็นกิจกรรมย่อย ๆ ของพยาบาล รวมทั้งหมด 197 รายการ แบบบันทึกเวลานี้ได้ผ่านการปรับปรุงให้มีความตรงตามเนื้อเรื่อง ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้เวลาในการพยาบาล การพยาบาลผู้ป่วยหนัก การพยาบาลอายุรกรรม จำนวน 10 ท่าน และผู้วิจัยได้นำแบบบันทึกเวลานี้ไปทดลองดำเนินการสังเกตกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง โดยให้ผู้สังเกตการณ์ 3 คน ทำการทดลองเก็บข้อมูลในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนักแห่งหนึ่งเป็นเวลา 8 ชั่วโมง และปรับปรุงแบบ

บันทึกเวลาอีกครั้ง จึงนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลจริงในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก แผนกอายุรกรรม ในโรงพยาบาลทั้ง 5 แห่ง ที่สุ่มเลือกไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตโดยตรงและต่อเนื่อง (continuous direct observation) โดยผู้วิจัยทำความเข้าใจกับผู้ร่วมวิจัย 9 ท่าน ในวิธีการเก็บข้อมูล และการใช้แบบบันทึกเวลาในการปฏิบัติงานโดยให้มีความเข้าใจในความหมายของแต่ละรายการ และเทคนิคการเก็บข้อมูล รวมทั้งการใช้แบบบันทึกเวลาในการปฏิบัติงานให้ตรงกัน ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลโดยใช้นาฬิกาจับเวลาการปฏิบัติงานของพยาบาลอย่างต่อเนื่อง พบว่า แบบบันทึกเวลาที่ได้รับมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ รวม 150 ฉบับ คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS X คำนวณหาค่าสถิติ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก แผนกอายุรกรรม ด้านบริการพยาบาล ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ จำแนกตามสังกัด, ช่วงเวลาปฏิบัติงาน และประสบการณ์การทำงาน
2. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเวลาเป็นนาฬิกาของการปฏิบัติงานของพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก แผนกอายุรกรรม ด้านบริการพยาบาล, ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ ในแต่ละหมวดจำแนกตามสังกัด, ช่วงเวลาปฏิบัติงานและประสบการณ์การทำงาน

สรุปผลการวิจัย

1. การใช้เวลาในการปฏิบัติงานของพยาบาล หน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก แผนกอายุรกรรม ด้านบริการพยาบาล ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ พบว่า พยาบาลใช้เวลาในการปฏิบัติงานด้านบริการพยาบาลมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 333.18 นาที รองลงมาคือด้านบริหาร

มีค่าเฉลี่ยเวลา 12.36 นาที และด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยเวลา 10.42 นาที ตามลำดับ นอกจากนี้ พยาบาลยังใช้เวลาในกิจกรรมอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเวลา 179.31 นาที

2. การใช้เวลาในการปฏิบัติงานของพยาบาล หน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก แผนกอายุรกรรม

2.1 ด้านบริการพยาบาล

2.1.1 จำแนกตามสังกัด

พยาบาลสังกัดกระทรวงมหาดไทยใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 415.83 นาที พยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมใช้เวลารองลงมา มีค่าเฉลี่ยเวลา 377.17 นาที และพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 278.80 นาที

2.1.2 จำแนกตามช่วงเวลาปฏิบัติงาน

พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรดึกใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 360.54 นาที รองลงมาคือพยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรเช้า มีค่าเฉลี่ยเวลา 322.16 นาที และพยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรบ่ายใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 316.84 นาที

2.1.3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่า ใช้เวลา มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 353.04 นาที พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-4 ปี ใช้เวลา รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเวลา 336.10 นาที และพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี ใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 317.34 นาที

และการปฏิบัติงานด้านบริการพยาบาล โดยรวมพยาบาลใช้เวลา ในแต่ละหมวดดังนี้

การพยาบาลผู้ป่วยโดยตรง พยาบาลใช้เวลาในหมวดการให้ การรักษาพยาบาลมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 30.69 นาที รองลงมาคือ หมวดการวัดและตรวจ อาการสำคัญ มีค่าเฉลี่ยเวลา 29.14 นาที และใช้เวลาในหมวดการดูแลด้านจิตใจน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 4.27 นาที

การพยาบาลประกอบการดูแลผู้ป่วย พยาบาลใช้เวลาในหมวด การบันทึกรายงานการพยาบาลมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 61.63 นาที รองลงมาคือ หมวดการ

ประเมินความต้องการของผู้ป่วย มีค่าเฉลี่ยเวลา 44.91 นาที และใช้เวลาในการเตรียมการพยาบาลและการเตรียมการตรวจรักษา มีค่าเฉลี่ยเวลา 30.50 นาที

2.2 ด้านการบริการ

2.2.1 จำแนกตามสังกัด

พยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 22.33 นาที รองลงมาคือพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม มีค่าเฉลี่ยเวลา 18.00 นาที และพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 3.13 นาที

2.2.2 จำแนกตามช่วงเวลาปฏิบัติงาน

พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรเช้าใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 20.10 นาที พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรดึกใช้เวลารองลงมา มีค่าเฉลี่ยเวลา 11.34 นาที และพยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรบ่ายใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 5.64 นาที

2.2.3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี ใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 16.83 นาที รองลงมาคือพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-4 ปี มีค่าเฉลี่ยเวลา 9.37 นาที และพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่า ใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 8.73 นาที

และการปฏิบัติงานด้านการบริหารโดยรวม พยาบาลใช้เวลาในแต่ละหมวดดังนี้

พยาบาลใช้เวลาในการบริหารหรือผู้ป่วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 9.46 นาที โดยใช้เวลาในหมวดการจัดบุคลากรมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 4.36 นาที รองลงมาคือหมวดการรวบรวมข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเวลา 4.36 นาที หมวดที่ใช้เวลาน้อยที่สุดคือหมวดการอำนวยการ มีค่าเฉลี่ยเวลา 0.17 นาที ส่วนหมวดที่พยาบาลไม่ได้ปฏิบัติเลยคือหมวดการวางแผนงาน และหมวดการควบคุมงาน

สำหรับการปฏิบัติงานด้านการบริหารที่รองลงมา ได้แก่ การติดต่อประสานงาน มีค่าเฉลี่ยเวลา 1.90 นาที และใช้เวลาน้อยที่สุดในการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยเวลา 1.00 นาที

2.3 ด้านวิชาการ

2.3.1 จำแนกตามสังกัด

พยาบาลสังกัดกระทรวงมหาดไทยใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 21.50 นาที รองลงมาคือพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเวลา 11.63 นาที พยาบาลสังกัดสภาวิชาชีพใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 8.13 นาที และพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขไม่ได้ปฏิบัติเลย

2.3.2 จำแนกตามช่วงเวลาปฏิบัติงาน

พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรเช้าใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 18.46 นาที พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรบ่ายใช้เวลารองลงมา มีค่าเฉลี่ยเวลา 6.90 นาที และพยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรดึกใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 5.90 นาที

2.3.3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่า ใช้เวลา มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 11.84 นาที รองลงมาคือพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี มีค่าเฉลี่ยเวลา 10.91 นาที และพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-4 ปี ใช้เวลา น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 8.10 นาที

และการปฏิบัติงานด้านวิชาการโดยรวม พยาบาลใช้เวลาใน แต่ละหมวดดังนี้

พยาบาลใช้เวลาในกิจกรรมการเรียนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 6.63 นาที รองลงมาคือกิจกรรมการสอน มีค่าเฉลี่ยเวลา 3.72 นาที และใช้เวลาในการ วิจัยน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 0.07 นาที

การอภิปรายผล

1. การใช้เวลาในการปฏิบัติงานของพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก แผนกอายุรกรรม มีดังนี้ การปฏิบัติงานด้านบริการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยเวลา 333.18 นาที ด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ยเวลา 12.36 นาที และด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเวลา 10.42 นาที ตามลำดับ นอกจากนี้ พยาบาลยังใช้เวลาในกิจกรรมอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเวลา 179.31 นาที

จากผลการวิจัยจะเห็นว่า พยาบาลใช้เวลามากที่สุดในการปฏิบัติงานด้านบริการพยาบาล เนื่องจากการดูแลผู้ป่วยหนักเป็นการพยาบาลอย่างใกล้ชิดสมบูรณ์แบบ ผู้ป่วยมีความต้องการการพยาบาลถึง 12 ชั่วโมงต่อวัน ดังนั้นจึงใช้เวลามากที่สุดในด้านนี้

ส่วนการใช้เวลาในการปฏิบัติงานด้านการบริหารและด้านวิชาการใช้เวลารองลงมาตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับความเห็นของ วรณวิไล จันทราภา (2529) ที่กล่าวว่า พยาบาลผู้ป่วยหนักที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานครอบคลุม 3 ด้าน คือ ด้านบริการพยาบาล ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ ในอัตราส่วนร้อยละ 60, 20 และ 20 ตามลำดับ ซึ่งจากผลการวิจัย เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบริการพยาบาล, ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ จะได้อัตราส่วนร้อยละ 94, 3 และร้อยละ 3 ตามลำดับ ซึ่งพบว่าด้านบริการพยาบาลมีอัตราสูงมาก ขณะที่ด้านการบริหารและด้านวิชาการมีอัตราต่ำ ทั้งนี้สาเหตุอาจมาจากประการแรก ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลสั้นคือ ประมาณ 2 สัปดาห์ การปฏิบัติงานด้านการบริหาร และด้านวิชาการบางอย่าง อาจจะไม่มีในช่วงนี้ จึงอาจไม่ได้ค่าเฉลี่ยที่เหมาะสม ประการที่ 2 การเก็บข้อมูลนี้มีลักษณะเป็นแบบการสังเกตโดยตรง (Direct observation) ซึ่งอาจขาดการปฏิบัติงานบางอย่างไปบ้าง

2. การใช้ในการปฏิบัติงานของพยาบาลด้านบริการพยาบาล

2.1 จำแนกตามสังกัด

พบว่า พยาบาลในทุกสังกัดมีการใช้เวลาในการปฏิบัติงานด้านบริการพยาบาลสูงกว่าด้านอื่น และพยาบาลสังกัดกระทรวงมหาดไทยใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 415.83 นาที พยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมใช้เวลารองลงมาคือ มีค่าเฉลี่ยเวลา 377.17 นาที และพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยใช้น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 278.80 นาที

ด้านการบริหาร มีการใช้เวลารองลงมา และพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 22.33 นาที รองลงมาคือพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม มีค่าเฉลี่ยเวลา 18.00 นาที และพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยใช้น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 3.13 นาที

ด้านวิชาการใช้น้อยที่สุด พยาบาลสังกัดกระทรวงมหาดไทยใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 21.50 นาที รองลงมาคือพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเวลา 11.63 นาที พยาบาลสังกัดสภาวิชาชีพใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 8.13 นาที และพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขไม่ได้ปฏิบัติเลย

สาเหตุที่พยาบาลในทุกสังกัดมีการใช้เวลาในการปฏิบัติงานด้านบริการพยาบาลสูงกว่าด้านอื่น เนื่องจากลักษณะงานในการดูแลผู้ป่วยหนัก เป็นการพยาบาลที่ต่อเนื่อง และให้การดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดสมบูรณ์แบบ ดังจะเห็นได้จากการใช้เวลาในการพยาบาลผู้ป่วยโดยตรง และการพยาบาลประกอบการดูแลผู้ป่วย พบว่า หมวดที่ใช้เวลาในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือหมวดการบันทึกรายงานการพยาบาล ใช้เวลา 61.63 นาที รองลงมาคือการประชุมความต้องการของผู้ป่วย ใช้เวลา 44.91 นาที เนื่องจากการดูแลผู้ป่วยที่มีอาการหนักนั้นจะต้องมีการบันทึกและประเมินอาการอย่างละเอียดในทุก ๆ ระบบ และจากการพยาบาลผู้ป่วยโดยตรง หมวดที่ใช้เวลาในการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ หมวดการให้การรักษา มีค่าเฉลี่ยเวลา 30.69 นาที รองลงมาคือหมวดการวัดและตรวจอาการสำคัญ มีค่าเฉลี่ยเวลา 29.14 นาที เพราะผู้ป่วยหนักเข้าชั้นวิกฤตมีปัญหาที่ซับซ้อนและยังต้องการการรักษายาบาลที่มีประสิทธิภาพสูง ต้องมีการตรวจสัญญาณชีพ และอาการทางระบบประสาททุก ๆ 15-30 นาที เป็นต้น จึงทำให้เวลาใช้ในการปฏิบัติงานด้านบริการพยาบาลสูงกว่าด้านอื่น ๆ

2.2 จำแนกตามช่วงเวลาปฏิบัติงาน

ด้านบริการพยาบาล พบว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรดึกใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 360.54 นาที รองลงมาคือพยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรเช้า มีค่าเฉลี่ยเวลา 322.16 นาที และพยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรบ่ายใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 316.84 นาที

ด้านการบริหาร พบว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรเช้าใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 20.10 นาที พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรดึกใช้เวลารองลงมา มีค่าเฉลี่ยเวลา 11.34 นาที และพยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรบ่ายใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 5.64 นาที

ด้านวิชาการ พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรเช้าใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 18.46 นาที พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรบ่ายใช้เวลารองลงมา มีค่าเฉลี่ยเวลา 6.90 นาที และพยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรดึกใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 5.90 นาที

ในด้านบริการพยาบาลนั้น พบว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรดึก มีการใช้เวลาสูงกว่าพยาบาลเวรเช้าและพยาบาลเวรบ่าย อธิบายได้ว่า ในการดูแลผู้ป่วยหนักเข้าชั้นวิกฤตนั้น เนื่องจากผู้ป่วยหนักต้องการการพยาบาลที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้นผู้ให้การพยาบาลจะต้องมีความรู้ความเข้าใจการรักษายาบาลที่ลึกซึ้งและใช้เวลามากกว่าห่อผู้ป่วยโดยทั่วไป ดังนั้นลักษณะงานในการดูแลผู้ป่วยหนักในแต่ละช่วงการปฏิบัติงานจึงจะต้อง

ให้การดูแลอย่างใกล้ชิด และจากนโยบายในการจัดบุคลากรทางการพยาบาลในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก ซึ่งจะจัดพยาบาลวิชาชีพขึ้นปฏิบัติโดยใช้อัตราส่วนพยาบาลต่อผู้ป่วย เท่ากับ 1:1 ตลอดทุกเวร แต่ในความเป็นจริงจากข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมมาจากโรงพยาบาลทั่วไปในกรุงเทพมหานคร พบว่าอัตราส่วนพยาบาลต่อผู้ป่วยโดยประมาณในแต่ละเวรแตกต่างกันดังนี้ ในเวรเช้า สูงสุด 1:1 ต่ำสุด 1:2 ในเวรบ่าย สูงสุด 1:1 ต่ำสุด 1:3 ในเวรดึก สูงสุด 1:2 ต่ำสุด 1:3 จึงเห็นได้ว่า พยาบาลที่ขึ้นทำงานในเวรดึกมีจำนวนน้อยกว่าพยาบาลเวรเช้าและพยาบาลเวรบ่าย นอกจากนี้บุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ ก็ขึ้นปฏิบัติงานในเวรดึกน้อยกว่าเวรเช้าและเวรบ่าย ด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้การใช้เวลาในการปฏิบัติงานในเวรดึกมีมากกว่าเวรเช้าและเวรบ่าย

ในด้านการบริหารนั้น พบว่า พยาบาลเวรเช้าใช้เวลามากกว่าพยาบาลเวรดึก และพยาบาลเวรบ่าย ตามลำดับ อธิบายได้ว่า ในเวรเช้าจำนวนบุคลากรพยาบาลขึ้นปฏิบัติงานมากกว่าเวรบ่าย การปฏิบัติงานด้านการรวบรวมข้อมูล, การจัดบุคลากร, การอำนวยความสะดวก, การนิเทศ จึงเกิดขึ้นมากที่สุดในเวรเช้า นอกจากนี้ เวรเช้าเป็นช่วงเวลาที่บุคลากรทางการพยาบาลและบุคลากรอื่น ๆ ขึ้นทำงานมากที่สุด จึงทำให้การติดต่อประสานงานเกิดขึ้นมากที่สุดในเวรเช้าด้วย

ในด้านวิชาการ พบว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรเช้าใช้เวลามากกว่าพยาบาลเวรบ่ายและพยาบาลเวรดึก ตามลำดับ อธิบายได้ว่า เวรเช้าเป็นเวรที่มีบุคลากรพยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์ขึ้นปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาคือเวรบ่ายและเวรดึก ซึ่งเป็นผลให้กิจกรรมการเรียน, กิจกรรมการสอนเพิ่มมากขึ้นในเวรเช้า นอกจากนี้เวรเช้ายังเป็นช่วงเวลาที่อนุญาตให้ญาติเข้าเยี่ยมผู้ป่วยมากกว่าเวรอื่น จึงเป็นผลให้กิจกรรมการสอนเพิ่มขึ้นมากในเวรเช้าด้วย ในเวรบ่ายจำนวนบุคลากรพยาบาลและทางการแพทย์ที่ขึ้นปฏิบัติงานลดน้อยลงประกอบกับเป็นเวลาพักผ่อนของผู้ป่วย จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการน้อยลงในเวรบ่าย ส่วนในเวรดึกก็เช่นเดียวกัน เป็นระยะเวลาพักผ่อนของผู้ป่วย จำนวนบุคลากรพยาบาลและทางการแพทย์จึงน้อยลง รวมทั้งยังเป็นเวลาที่อนุญาตให้ญาติเยี่ยมผู้ป่วยน้อยกว่าเวรอื่น จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการน้อยกว่าเวรอื่น

2.3 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน

ด้านบริการพยาบาล พยาบาลที่มีประสิทธิภาพการทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่าใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 353.04 นาที พยาบาลที่มีประสิทธิภาพการทำงาน 3-4

ปี ใช้เวลารองลงมา มีค่าเฉลี่ยเวลา 336.10 นาที และพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี ใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 317.34 นาที

ด้านการบริหาร พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี ใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 16.83 นาที รองลงมาคือพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-4 ปี มีค่าเฉลี่ยเวลา 9.37 นาที และพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่า ใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 8.73 นาที

ด้านวิชาการ พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่า ใช้เวลามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 11.84 รองลงมาคือพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี มีค่าเฉลี่ยเวลา 10.91 นาที และพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-4 ปี ใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเวลา 8.10 นาที

ด้านบริการพยาบาล พบว่า พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่า ใช้เวลามากกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-4 ปี และมากกว่า 4 ปี ตามลำดับ อธิบายได้ว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่า เป็นพยาบาลวิชาชีพที่เพิ่งปฏิบัติงานด้านการพยาบาล กำลังอยู่ในระยะของการใช้ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในการปฏิบัติงานพยาบาลมีความตื่นตัวต้องการปฏิบัติงานพยาบาลให้มีคุณภาพเป็นที่ปรากฏ จึงอาศัยหลักการทางทฤษฎีเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงานด้านบริการพยาบาล จึงทำให้ใช้เวลา มากกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-4 ปี และมากกว่า 4 ปี ซึ่งมีระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานที่มากกว่า จึงปฏิบัติงานไปตามกิจวัตร

ด้านการบริหาร พบว่า พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี ใช้เวลามากกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-4 ปี และ 2 ปี หรือต่ำกว่า ตามลำดับ อธิบายได้ว่า การปฏิบัติงานด้านการบริหารนั้นผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการบริการจนสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถบริหารงานได้ พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี มีระยะเวลาของการทำงานนานเพียงพอที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ ปัญหาของผู้ป่วยได้เป็นอย่างดี ทำให้สามารถที่จะใช้เวลาในการปฏิบัติงานด้านการบริหารมากกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า

ด้านวิชาการ พบว่า พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่า ใช้เวลามากกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 4 ปี และ 3-4 ปี ตามลำดับ จากลักษณะ

การปฏิบัติงานในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนัก จำเป็นต้องให้การดูแลผู้ป่วยในภาวะวิกฤตที่มีปัญหาในหลายระบบการทำงานของร่างกาย ซึ่งเป็นผู้ป่วยที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตได้สูง และยังคงเผชิญกับการตัดสินใจต่อปัญหาที่คุกคามชีวิตผู้ป่วย ตลอดจนการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์พิเศษในการดำรงไว้ซึ่งชีวิตของผู้ป่วย ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพที่จะปฏิบัติงานในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนักนี้ ได้ต้องเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยวิกฤตมาเป็นอย่างดี พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่า ใช้เวลาในกิจกรรมการสอนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับพยาบาลที่มีประสบการณ์มากกว่า 4 ปี และ 3-4 ปี ตามลำดับ และใช้เวลาในกิจกรรมการเรียนน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับพยาบาลที่มีประสบการณ์มากกว่า 4 ปี และ 3-4 ปี ตามลำดับ อธิบายได้ว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปี หรือต่ำกว่า เพิ่งเข้าปฏิบัติงาน กำลังอยู่ในระยะของการใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการปฏิบัติ ส่วนพยาบาลที่มีประสบการณ์มากกว่า เมื่อปฏิบัติงานนานขึ้น ความรู้ที่เรียนมาจะค่อย ๆ ลดลง การปฏิบัติงานจึงอาศัยความคุ้นเคย ความเคยชินที่ได้จากการสะสมประสบการณ์มากกว่าการใช้หลักการทางทฤษฎี ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม ดังนั้นกิจกรรมการเรียนจึงใช้เวลามากกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์ 2 ปี หรือต่ำกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ในด้านการบริหารงาน จากข้อมูลตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานของพยาบาลในเวรเช้า, เวรบ่าย และเวรดึก ในเวรดึกมีการใช้เวลาสูงกว่าเวรเช้า และเวรบ่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนบุคลากรในเวรดึกมีน้อยกว่าในเวรเช้า หรือการปฏิบัติงานในเวรดึกมีมากกว่าในเวรเช้าและเวรบ่าย ซึ่งถ้าคำนึงถึงมาตรฐานการพยาบาลที่ดีแล้ว น่าจะได้มีการศึกษาการจัดอัตรากำลังที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และพิจารณาหาทางแก้ไข ทั้งนี้จะเป็นการช่วยเหลือให้การปฏิบัติงานของพยาบาลมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

2. ในด้านการปฏิบัติการพยาบาล ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการพยาบาลควรได้มีการปรับปรุงการใช้เวลาในการปฏิบัติงานของพยาบาลในหมวดที่มีการปฏิบัติน้อย แต่มีความสำคัญทางการพยาบาลคือ หมวดการดูแลด้านจิตใจ, หมวดการวางแผนงานและหมวดการควบคุมงาน ซึ่งควรจะเน้นให้บุคลากรพยาบาลมองเห็นความสำคัญ เพราะพยาบาลมักจะละเลยการปฏิบัติงานด้านนี้ไป โดยจะมุ่งแต่การพยาบาลทางด้านร่างกาย และงานประจำ (Routine) เท่านั้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานของพยาบาลในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนักในโรงพยาบาลทั่วไป กรุงเทพมหานคร ซึ่งทำการศึกษาในโรงพยาบาล 5 สังกัด ซึ่งมีนโยบายแตกต่างกัน ดังนั้นในการประเมินการปฏิบัติงานของพยาบาลจึงไม่อาจแสดงได้โดยตรง น่าที่จะได้มีการดำเนินงานวิจัยต่อไปอีกดังนี้

3.1 ศึกษาเปรียบเทียบเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานของพยาบาลในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยหนักแผนกต่าง ๆ ในสังกัดเดียวกัน

3.2 การศึกษาเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานของพยาบาลในหน่วยงานอื่น ๆ เช่น หน่วยไตเทียม, ห้องคลอด ในสังกัดเดียวกัน

3.3 การศึกษาเวลามาตรฐานแต่ละกิจกรรมพยาบาลที่สำคัญ เช่น ในหมวดการตรวจวัดอาการสำคัญ ทำการศึกษาเวลามาตรฐานของการวัดค่า C.V.P. (Central Venous Pressure) เป็นต้น

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย